

Małgorzata Minchberg

Projekt realizacji artystyczno-edukacyjnej
„Fantazje o przetrwaniu”

Tak jak w całej historii ludzkości, sztuka wciąż pełni główną rolę w odzwierciedlaniu życia człowieka oraz jego relacji ze społeczeństwem i światem przyrody. Dziś potrzebujemy racjonalnej, praktycznej wiedzy naukowej oraz osobistych odpowiedzi, których dostarcza sztuka jako ważne narzędzie edukacyjne. Współcześnie człowiek mierzy się z wieloma wyzwaniami środowiskowymi takimi jak kurczenie się zasobów nieodnawialnych, zanikanie bioróżnorodności, degradacja Ziemi, ograniczony dostęp do czystej wody pitnej, z czego wynika wiele problemów społecznych takich jak głód, konflikty czy kryzys zdrowia psychicznego.

W odpowiedzi na powyższe problemy w zaproponowanym projekcie szukam rozwiązań na przetrwanie ludzkości i świata zapraszając do współpracy lokalną społeczność. Snuję opowieści nie o trudach, a możliwych sposobach na przetrwanie, którymi są:

- nowa, interdyscyplinarna edukacja,
- estetyka, odczytana na nowo,
- budowanie społecznych sojuszy kulturowych ponad światopoglądowymi podziałami.

Pragnę podkreślić ideę sztuki jako narzędzia zmian w instalacjach, o badawczym wydźwięku, w których zostaną zaakcentowane trzy najważniejsze kierunki zmian opanowania kryzysu klimatycznego:

- nowe sposoby pozyskiwania energii,
- ochrona zasobów wody pitnej,
- ograniczenie zmaterializowanej produkcji, nawet tej artystycznej.

INSTALACJA I: FANTAZJA O CARBONIE

Teza, że istnieje korelacja pomiędzy środowiskiem estetycznego wychowania Polek i Polaków a ich zachowaniami ekologicznymi, została potwierdzona na własnej podstawie praktyki pedagogicznej oraz terenowych poszukiwań znaków zachowań ekologicznych i nieekologicznych Mazowszan. W konsekwencji powstała koncepcja na rozwiązanie kryzysu klimatycznego (w celu przetrwania), która kieruje się w stronę potrzeby redefinicji pojęcia „estetyka” i zmianom w edukowaniu. W efekcie podróży po mazowieckich peryferiach powstało blisko 200 zdjęć (przykłady powyżej), które składają się na obraz świadomości estetycznej, a zarazem ekologicznej mieszkańców Mazowsza, co daje mikroobraz mogący stanowić zaczątek makroobrazu kraju. W XXI wieku estetyka wychowania odnosi się do wielu dziedzin życia i uwzględnia nie tylko potrzeby komfortu człowieka, ale i dobrobytu natury.

Powyższy zamysł, obrazuje instalacja artystyczno-edukacyjna o nowym zastosowaniu węgla, bo dotychczasowe jest niedopuszczalne. Z nadzieją na zmiany zastosowania nadal używanego węgla (C) zaakcentować chcę możliwość przejścia z jego negatywnej konotacji i potocznego jego postrzegania jako przyczyny naszych problemów na pozytywny odbiór sugerujący rozwiązanie kryzysu dzięki nanotechnologii (fulereny, grafen, nanorurki węglowe). Przy zastosowaniu łatwej w odbiorze symboliki instalacja będzie inspirować do namysłu nad zmianą zachowań oraz obowiązującego status quo paliw kopalnianych w celu uniknięcia katastrofy klimatycznej. Zestawienie rzeźby ze zdjęciami obrazującymi świadomość estetyczną i ekologiczną Polek i Polaków jest zabiegiem sugerującym nierozzerwalne dziś związki estetyki i ekologii oraz sztuki i edukacji. Taki proces poszukiwań tych korelacji można przeprowadzić w dowolnym miejscu w kraju i sprawdzić prawdziwość postawionej na początku tezy. Takie podejście pozwala na interaktywność artystki/badaczki z miejscowymi grupami, namysł nad sytuacją klimatyczną i pogłębienie swojej wiedzy na drodze własnego procesu twórczo-badawczego, który ma szansę przyjąć naukowo-artystyczną formę przy fachowym wsparciu innych współuczestników.

Praca na wystawie będzie inspirować do cyklu zajęć artystyczno-edukacyjnych dla różnych grup, polegających na badaniach terenowych Zielonej Góry o okolic, dostosowanych formą do wieku uczestników. Oprócz poznania swojej lokalności, celem działań będzie kształtowanie postawy uważności i zaciekawienia przy wykorzystaniu twórczości i etnograficznych narzędzi badawczych.

Projekt zakłada realizację instalacji *ready made*s świadomie rezygnując ze zbędnej nadprodukcji nowych przedmiotów. Części składowe instalacji:

- **100 letnia dębowa szafa** (trzydrzwiowa i trzyszufladowa) wypełniona węglem brunatnym, kamiennym i antracytem o wymiarach: 200 (wys.)x170(szer.)x63(gł.)cm
- **Rurki elektroizolacyjne** imitujące nanorurki węglowe (wyrzucone w lesie)
- **Materiał fotograficzny** z wyprawy terenowej po Mazowszu na nośniku elektronicznym (pełny zbiór 200 szt.) lub w druku (wybór)

Estetyczno-
edukacyjna
fantazja o
carbonie

Zakładane efekty projektu: Realizacja projektu instalacji artystyczno-edukacyjnej pozwoli na obrazową ingerencję w wyobraźnię społeczną, co udrożni myślenie w kierunku zachowań proekologicznych. Zakładam, że zestawienie dość klasycznej formy rzeźbiarskiej złożonej z gotowych obiektów o symbolicznym wydźwięku z zestawem fotografii będącym zbiorem przykładów stosunku człowieka do natury, stanie się inspiracją do stawiania pytań o przyczyny takich efektów działalności ludzkiej i jej konsekwencji. Chcę pozostawić margines dla odbiorców do snucia własnych przemyśleń i poszukiwania dróg do zmian na lepsze, przy zaznaczeniu roli edukacji. Forma instalacji stwarza możliwość dotykania zawartości szuflad, co pogłębi odbiór i jego edukacyjny wymiar, który zostanie pogłębiony warsztatami twórczymi.

POWYŻSZA PROPOZYCJA MIAŁA SWOJĄ ODSŁONĘ W CENTRUM NAUKI KOPERNIK PODCZAS FESTIWALU PRZEMIANY 2021.

INSTALACJA II: FANTAZJA O RZECE

Woda to życie. O tym, że jest najcenniejszym z surowców nikogo już nie trzeba przekonywać. Wystarczy porą letnią stanąć na dowolnym moście i zaobserwować koryto rzeki. Obraz naszej sytuacji, jaki się jawi, przypomina bycie w wielkiej maszynie do suszenia. Taką instalację przedstawiłam na Campus of Artivism w Budapeszcie w 2023 i chciałabym ją odtworzyć w Polsce, aby podjąć temat konieczności ochrony wód.

Materiały: pusta biała przestrzeń, na ścianach przymocowane jedną krawędzią karteczki o kształtach przypominających popękane dno rzeki (wg zdjęcia) będą poruszane podmuchem wentylatora (z mechanicznym dźwiękiem suszenia zamiast plusku wody) lub/i ruchem człowieka (bez działania maszyny); zapętlone 3 zdjęcia rzeki na różnych etapach znikania, które pojawią się z rzutnika w odstępach czasowych 3 sek. na jednej ze ścian.

INSTALACJA III: Nike

Od kilku lat w wyniku specyficznej praktyki rzeźbiarskiej powstają formy, które współtworzą z Naturą. Znajduję części przyrody bądź stworzone przez człowieka elementy o oczyszczam je z warstw strawionych biologiczną destrukcją. Długo zatapiam dopóty, dopóki pozwala mi na to materiał, a potem dopełniam innym tworzywem, aby podkreślić współdziałanie z Naturą. Zaproponowana na wystawę „Nike” oddaje ideę nie produkowania nowych form, ale wykorzystywania tego co już istnieje, bo w ten sposób możemy troszczyć się o planetę w każdej z dziedzin działalności człowieka. Adekwatny do kształtu powstałej rzeźby tytuł sugeruje nasze zwycięstwo dzięki takiemu sposobowi działania. Rzeźba przyjęła formę wynikającą z konotacji kulturowych miejsca, gdzie została znaleziona. Osadzenie obiektu w jego kulturowym środowisku konstytuuje jego ponowne pojawienie się. Jest to sposób na przywołanie pierwotnych doświadczeń łączności, z którego ewoluowały ludzkie mity. W pracy odwołuję się do elementarnej duchowości, doświadczenia łączności z ziemską zbiornicą, w której natura i cielesność należą do jednego porządku i ujawniają się we współpracy człowieka z tym, co go otacza. Zestawiając klasyczną formę rzeźbiarską, o tytule nawiązującym do tradycji sztuki, pragnę wskazać na wspólnotę ludzkich korzeni i fundamentalną potrzebę życia zgodnie z naturą. Szukam punktów wspólnych dla ludzkości w dobie polaryzacji światopoglądowej.

EDUKACJA: Galeria BWA posiada dwie sale ekspozycyjne: główna przeznaczona będzie dla ekspozycji prac opisanych powyżej instalacji, druga (ze światłem dziennym) posłuży do pracy edukacyjnej z grupami dzieci, młodzieży i dorosłych w 4 dni pracy galerii. Każdego weekendu na ścianach będą tutaj wystawiane prace, powstałe w ciągu tygodnia. Zaproponowane trzy instalacje są bardzo inspirujące do różnych działań edukacyjnych, które w szczególności zostaną dopracowane z pracownikami Działu Edukacyjnego BWA zgodnie z potrzebami zielonogórskiego środowiska. Przewidujemy otwarte wydarzenia dla publiczności (akcje twórcze i spotkania ze specjalistami: naukowcami, ekologami, aktywistami) oraz zorganizowane spotkania dla grup szkolnych i przedszkolnych.

Biogram i portfolio artystki: MAŁGORZATA MINCHBERG

Portfolio: <https://polesztuki.pl/malgorzata-minchberg/>

Artystka wizualna, doktor nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika, specjalistka edukacji kulturalnej i artystycznej, animatorka kultury, stypendystka Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Zajmuje się pielęgnowaniem postaw twórczych ludzi niezależnie od ich wieku i rodzaju zdolności. Edukuje do sztuki i przez sztukę. Pisze publikacje z zakresu pedagogiki twórczości, edukacji kulturalnej, edukacji muzealnej. Sztuka współczesna i twórczość powszechna są jej narzędziami pracy. Autorka monografii p.t. „Interdyscyplinarna edukacja przez sztukę. Budowanie środowiska estetycznego wychowania”.

Studiowała na Wydziale Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie m.in. w pracowni Stanisława Kulona i Grzegorza Kowalskiego, dyplom z wyróżnieniem uzyskała w 1994. Ukończyła również Podyplomowe Studium Pedagogiczne na ASP Warszawa oraz Podyplomowe Studia Menegerskie dla Artystów i Animatorów Kultury (UW). Związana jest z Instytutem Edukacji Artystycznej Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, gdzie wykłada (Intermedia, Projekt badawczy w kulturze) i prowadzi działalność artystyczną oraz badawczą.

Prowadzi szkolenia dla kadr kultury i edukacji o potencjale edukacyjnym sztuki współczesnej (m.in. w Muzeum Sztuki Nowoczesnej, Warszawskim Centrum Innowacji i Szkoleń, Centrum Edukacji Obywatelskiej, Ośrodku Rozwoju Edukacji, Mazowieckim Instytucie Kultury, w placówkach Zespołu Żłobków m.st. Warszawy i przedszkolach Warszawy, dla E-twinning Polska). Współpracowała z wieloma instytucjami kultury m.in. Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie, warszawskim Muzeum Narodowym, Narodową Galerią Sztuki Zachęta, Muzeum J. Piłsudskiego w Sulejówku, Centrum Nauki Kopernik, Galerią Arsenał w Białymstoku. Pełniła funkcję kierownika muzealnego Działu Oświaty i Wystaw w oddziale Łazienek Królewskich w Warszawie.

Uprawianie sztuki jest dla niej manifestacją pewnej postawy artystycznej, która poszukuje wspólnoty ponad podziałami. Formy rzeźbiarskie, które tworzy sięgają do idei zbiorczych wierzeń ludzkich, inspirowane do pewnego namysłu nad wspólnotą ludzkich pragnień. Używając środków rzeźbiarskich w bardzo osobistej wypowiedzi, jednocześnie zajmuje stanowisko w istotnych społecznie sprawach. Tutaj można przeczytać o jej wczesnych praktykach artystycznych, które doczekały się rozdziału w pracy PHD (gł.str.202-220) https://bip.amu.edu.pl/data/assets/pdf_file/0022/428305/Kempinska-Luiza_rozpawa-doktorska.pdf

Wystawiała swoje prace za granicą oraz kraju m.in.: Galeria ŻAK w Gdańsku, Galeria Arsenał w Gdańsku, Galeria XXI w. Warszawie, Galeria Lufcik w Warszawie, Galeria Dziekanka w Warszawie, Galeria a.r. w Płocku, Festiwal Przemiany Centrum Nauki Kopernik, Galeria APS w Warszawie. W 2021 wraz z grupą 20 artystek kolektywnie wykonała nagrodę Gazety Stołecznej „Stołek 2020” mający znamiona manifestu, w którym napisała: "Niezależnie od drogi, jaką kroczymy, każda z nas ma prawo do własnych wyborów życiowych. Ceniąc wartość wolności, działam na styku sztuki i nauki, abyśmy mogli/mogły z niej świadomie korzystać, tworzyć i żyć w zgodzie z naturą, którą chciałabym zachować dla nas, dla swoich dzieci i przyszłych pokoleń."(cyt. Gazeta Wyborcza)

Nagrody:

W 2021 otrzymała nagrodę „Impuls Kultury – Mazowiecka Nagroda Inspiracji Kulturalnych” wraz z tytułem „Inspiratora Kultury”. W 2019 otrzymała Nagrodę EFC im. Romana Czerneckiego za artykuł profesjonalny p.t. „Współpraca międzyśrodowiskowa: artysta w szkole”. Wielokrotnie została nagrodzona Warszawską Nagrodą Edukacji Kulturalnej za projekty artystyczno-edukacyjne: m.in. 2020 „Mobilart – sztuka zmiany” (wyróżnienie za działania na rzecz polskiej neuropsychiatrii dziecięcej); 2019 „Kreatywny nauczyciel – kreatywny uczeń” - za włączanie sztuki w procesy edukacyjne w szkołach; 2016 - uhonorowana I WNEK za działania interdyscyplinarne upowszechniające sztukę wizualną dla różnych grup odbiorców m.in. dla zawodników Piłkarskiej Akademii Legii Warszawa.

Foto: Warsztaty dla zielonogórskiego środowiska edukacji w BWA, 2024.